

หัวข้อวิจัย	การจัดการความรู้การท่องเที่ยวและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อส่งเสริมรายได้ อย่างยั่งยืนของจังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี สระแก้ว และสมุทรสาคร ในเขตภาคกลาง
ชื่อผู้วิจัย	รศ. ศิริชัย พงษ์วิชัย ผศ. บุญเยื่อน สายแสงทอง อ. วัชรายุทธ์ โสทธิทัต
คณะ	คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี การจัดการ การจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ
มหาวิทยาลัย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย
ปี	2555

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการจัดการความรู้การท่องเที่ยวและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อส่งเสริมรายได้
อย่างยั่งยืนของจังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี สระแก้ว และสมุทรสาคร ในเขตภาคกลาง มีวัตถุประสงค์ เพื่อ
ศึกษาองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่ ศึกษารูปแบบการจัดการองค์ความรู้การท่องเที่ยวที่มีอยู่
ของจังหวัด พัฒนารูปแบบข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยว พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์ที่
เหมาะสมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในการส่งเสริมรายได้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ
กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง และ กลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการความรู้ โดยเลือกมา
ไม่ต่ำกว่าจังหวัดละ 200 ตัวอย่าง ดำเนินการวิจัยโดยวิธีการเชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพ สถิติที่ใช้
ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้วิธีการสำรวจจากตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่า
ร้อยละ การแจกแจงความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าเฉลี่ย ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพใช้วิธีการ
สนทนากลุ่มย่อย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษานี้จำแนกตามจังหวัดต่างๆเป็นดังนี้

จังหวัดชัยนาท องค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวสอดแทรกอยู่กับ โบราณสถาน โบราณวัตถุ
ตลอดจนในตัวบุคคล รูปแบบการจัดการองค์ความรู้การท่องเที่ยวที่โดดเด่นคือ มีศูนย์เรียนรู้ ส่วนที่มี
ปัญหาคือ การจัดเก็บองค์ความรู้ ได้พัฒนารูปแบบข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวในรูปของ
เอกสาร และได้พัฒนา แผ่นพับเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในการ
ส่งเสริมรายได้ในด้านการจัดการความรู้มีการจัดเก็บความรู้ในหลายรูปแบบ เช่น ตำรายาสมุนไพร
โบราณของหลวงปู่ศุข มีแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญเช่น แหล่งผลิตพันธ์ข้าวที่เป็นพันธ์ที่ดี 1 ใน 10 ของ
ประเทศไทย นอกจากนี้ยังมีเกษตรกรได้ทำการประมวลและกลั่นกรองความรู้เกี่ยวกับการปลูกส้มโอ
พันธ์ขาวแตงกวาที่มีรสชาติหวานฉ่ำอ่อนเปรี้ยว รวมทั้งมีการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ทางเว็บไซต์

จังหวัดสิงห์บุรี องค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวสอดแทรกอยู่มากใน วัดวาอาราม ตลอดจน
โบราณสถาน โบราณวัตถุ และในตัวบุคคล รูปแบบการจัดการองค์ความรู้การท่องเที่ยวที่โดดเด่นคือ
มีอนุสรณ์สถานวีรชนคนกล้าค่ายบางระจัน ส่วนที่มีปัญหาคือ ชุมชนไม่ได้มีการนำความรู้ที่สะสมไว้ไป

ต่อยอดและพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมทางน้ำ การจัดเก็บองค์ความรู้ ได้พัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบของเอกสาร และได้พัฒนาแผ่นพับเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในการส่งเสริมรายได้ ในด้านการจัดการความรู้ มีศูนย์กลางการเรียนรู้ความรักชาติ ตามเส้นทางปกป้องแผ่นดินของชาวบางระจัน นอกจากนี้ยังมีปราชญ์ชุมชนที่เป็นผู้รู้ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะพันธ์และอนุบาลปลาแบบธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นอนุรักษ์ปลาช่อนในลำแม่ลา

จังหวัดสระแก้ว องค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวที่โดดเด่น คือ โครงการพระราชดำริ ตัวบุคคล และธรรมชาติ ตลอดจนองค์ความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมหลายชนชาติ รูปแบบการจัดการองค์ความรู้การท่องเที่ยวที่โดดเด่นคือ ปราสาทขอมโบราณ และ โครงการในพระราชดำริ ส่วนที่มีปัญหาคือ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและความสะอาด ได้พัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวในรูปแบบของเอกสาร และได้พัฒนา แผ่นพับเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในการส่งเสริมรายได้ในด้านการจัดการความรู้มีศูนย์การเรียนรู้หลายแห่ง เช่น ศูนย์การเรียนรู้ของโครงการทัพบกสยาม นอกจากการเข้าถึงความรู้ได้มีการแทรกความรู้ด้านประวัติศาสตร์ ศิลป และวัฒนธรรม ในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดสมุทรสาคร องค์ความรู้ด้านการท่องเที่ยวสอดแทรกอยู่มาก ในภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นวิถีชีวิตทางการประมงและการเกษตรกรรม ตลอดจนงานศิลปหัตถกรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์รู้ รูปแบบการจัดการองค์ความรู้การท่องเที่ยวที่โดดเด่นคือ การแบ่งปันและการถ่ายทอดความรู้ที่เป็นรูปธรรมทำให้มีการสืบทอดอาชีพอย่างยั่งยืน ส่วนที่มีปัญหาคือ การจัดการด้านมลภาวะ และได้พัฒนาแผ่นพับเป็นสื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในการส่งเสริมรายได้ ในด้านการจัดการความรู้ ชาวบ้านได้ร่วมกันจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้การทำนาเกลือที่ตำบลโคกคาม และใช้คนในท้องถิ่นมาให้ความรู้แก่ผู้สนใจ นอกจากนี้ยังมีการรวมกลุ่มของชาวบ้านในชุมชนดอนไถ่ดี รวมกลุ่มกัน ผลิต พัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดทำเครื่องเบญจรงค์

Research Title: Knowledge Management of Tourism and Human Resource Development for Sustainable Increasing Income in Chai Nat, Sing Buri, Sa Kaeo, and Samut Sakhon Provinces, in the Central Region of Thailand.

Name of Researchers: Sirichai Pongvichai, Boonyoun Saysangthong and Vatcharayu Sottitatt

University: Chulalongkorn university, Rajamangala university and Eastern Asia University

Year: 2012

This research was a study emphasizing on knowledge management of tourism and human resource development for sustainable increasing income in Chai Nat, Sing Buri, Sa Kaeo, and Samut Sakhon provinces, in the central region of Thailand. The principal objectives were to study the knowledge management of those provinces, develop database of tourism knowledge, and develop public relation media relevance to sustainable tourism to promote the income of communities. The population used in this study were tourism stakeholders and communities not less than 200 samples in each province. The research was done by both quantitative and qualitative methods. The statistical techniques were evaluated percentage, frequency, standard deviation, and mean. Data were gathered by using focus group and using survey sampling through questionnaires.

Research results showed as the following:

The tourism knowledge in Chai Nat partly existed in the citizenry, archeological objects and ancient remains. The distinctive form of tourism knowledge management was learning centre. The problem, however, was its system of storing the knowledge. As a result thereof, a database was developed for them in form of a document and a brochure with the aim of sustainable tourism and revenue generation for the community.

To some extent, Sing Buri tourism knowledge existed in temples, the citizenry, archeological objects and ancient remains. Monument of Bang Rachan Heroes was the obvious form of tourism knowledge management. The inherent tourism

knowledge of the populace was not being applied in developing sustainable tourism for community especially in terms of water conservation. As a result thereof, a database was developed for them in form of a document and a brochure with the aimed of sustainable tourism and revenue generation for the community.

The distinctive tourism knowledge in Sa Kaeo were the royal projects, the citizenry themselves, the nature and cultural diversities. Similarly, the outstanding forms of tourism knowledge management were the royal projects and Khom ancient palace. On the other hand, environmental and cleanliness issues were the setbacks in Sa Kaeo. Consequently, a database as a document and a brochure were developed for sustainable tourism and revenue generation for the community.

In Samut Sakhon, the tourism knowledge exists partly in the people's local intellect, in their lifestyle of agriculture and fishing forms of livelihood and their signature handicrafts. In addition, the visible tourism knowledge management is the sharing and transforming of explicit knowledge contributing to maintain the sustainable citizenry's occupation. Furthermore, pollution management was concerned as a dilemma in Samut Sakhon. Accordingly, a document and a brochure were developed for the community's database.